

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/111/2018
Identifikačné číslo spisu: 1016200722
Dátum vydania rozhodnutia: 27.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1016200722.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: S. S. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom D., zastúpený JUDr. Ľudmilou Penz Váchulovou, advokátkou, so sídlom Krížna 47, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej č. 26144-2/2016-BA zo dňa 11.02.2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. júna 2018 č. k. 6S/91/2016-41, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. júna 2018 č. k. 6S/91/2016-41 z a m i e t a.

Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 6S/91/2016-41 zo dňa 14. júna 2018 podľa ustanovenia § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 26144-2/2016-BA zo dňa 11.02.2016 (ďalej len „rozhodnutie žalovanej“) a postup mu predchádzajúci v spojení s rozhodnutím vydaným v prvom stupni Sociálnou poisťovňou, pobočka Bratislava č. 700-0250538015-GC04/15 zo dňa 15.10.2015 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“), žiadajúc napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť žalovanej na ďalšie konanie. Žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal.

2. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd z administratívneho spisu žalovanej mal preukázané, že napadnutým rozhodnutím č. 26144-2/2016-BA zo dňa 11.02.2016 žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava č. 700-0250538015-GC04/15 zo dňa 15.10.2015, ktorým prvostupňový správny orgán podľa § 178 ods. 1

písm. a) deviaty bod zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z. alebo „zákon o sociálnom poistení“) predpísala žalobcovi za obdobie január 2013, február 2013, marec 2013, apríl 2013, máj 2013, október 2013, november 2013, január 2014, február 2014, marec 2014, júl 2014, august 2014, september 2014, január 2015, apríl 2015, máj 2015, jún 2015 penále v sume 129,57 Eur vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej len „poistné“) vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet žalovanej v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti.

3. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z., citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 5, § 14 ods. 1, písm. b/, § 15 ods. 1, písm. b/, § 141 ods. 1, § 142 ods. 1, § 143 ods. 1, § 195 ods. 1, 2, 3, § 240 ods. 1, 2, § 242 ods. 1, 2, § 245 ods. 1, 7 uvedeného zákona, postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej Správnym súdnym poriadkom a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

4. Krajský súd konštatoval, že Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava predpísala žalobcovi predmetné penále, pretože podľa údajov uvedených v systéme žalovanej žalobca, ako samostatne zárobkovo činná osoba, nedodrжал povinnosť odvádzať poistné za uvedené obdobie včas. Neoddeliteľnou súčasťou prvostupňového rozhodnutia je príloha s rozpisom platieb poistného za jednotlivé dotknuté mesiace.

5. Podľa názoru krajského súdu v konaní nebolo sporné, že žalobca mal v rozhodnom období status samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. a bol v rozhodnom období povinne nemocensky a dôchodkovo poistenou samostatne zárobkovo činnou osobou v zmysle § 14 ods. 1 písm. b) a § 15 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z., nesporným nebolo ani to, že žalobca si neplnil povinnosť platiť, resp. odvádzať poistné za dotknuté obdobie včas v súlade s § 143 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Krajský súd uviedol, že žalobca v konaní namietal skutočnosť, že Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava mu predpísala penále za kalendárne mesiace 1/2014, 2/2014, 3/2014, 7/2014, 8/2014, 1/2015, 4/2015, 5/2015, 6/2015 v rozpore s § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., pretože ich výška v jednotlivých uvedených mesiacoch nepresiahla zákonom stanovenú minimálnu sumu 3,32 Eur.

6. Krajský súd konštatoval, že z § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že už okamihom omeškania so splatnosťou poistného za príslušný kalendárny mesiac vznikajú obom účastníkom povinnosti súvisiace s týmto omeškaním. Žalovanej vzniká povinnosť predpísať penále, s výnimkou uvedenou v § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. a žalobcovi vzniká povinnosť predpísané penále zaplatiť. Moderačné oprávnenie žalovanej z § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. nevyplyva, a teda nie je oprávnená toto penále odpustiť, resp. znížiť. Len vtedy, ak za kontrolované obdobie je vypočítané penále nižšie ako 3,32 Eur, žalovaná nie je povinná ho predpísať v zmysle § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. Poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/07 krajský súd tiež konštatoval, že zákon o sociálnom poistení celkom jasne spája sankciu, t.j. penále s nesplnenou povinnosťou, takouto povinnosťou je uhrádzať poistné včas a v správnej výške, pričom uvedený zákon neukladá žalovanej kontrolovať riadne splnenie povinností poistencov na mesačnej báze, keď zákonodarca v § 240 ods. 2 zaviedol pojem „kontrolované obdobie“, potom je toto nepochybne odlíšené od kalendárneho mesiaca. V tomto prípade je výklad sporných ustanovení žalovanou tak gramaticky správnym výkladom, ako aj výkladom „a razione legis“. V zmysle uvedeného krajský súd nepovažoval výklad zákona zo strany žalovanej za arbitráry a to aj poukazom na ustálenú judikatúru súdov SR.

7. Krajský súd nesúhlasil s námietkou žalobcu, že pokiaľ jednotlivé penále vymerané za príslušné mesačné obdobia nepresahujú zákonom stanovenú sumu 3,32 Eur, tak žalovaná nesmie penále v zmysle § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. predpísať. Poukazom na to, že hoci za obdobie mesiacov január, február, marec, júl, august 2014, január, apríl, máj a jún 2015 predpísané penále nepresiahlo sumu 3,32 Eur, krajský súd konštatoval, že v zmysle výkladu žalovanej z kontextu zákona je potrebné pojem „kontrolované obdobie“ vykladať ako celé obdobie podrobené kontrole žalovanou a nie každý jednotlivý

mesiac tohto obdobia samostatne. Podľa názoru krajského súdu z § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že zákonodarca nepoužil časový termín „príslušný kalendárny mesiac“ v tom duchu, ako poukazuje žalobca, ale ustanovenie používa časový pojem „kontrolované obdobie“, ktoré sa od obdobia kalendárneho mesiaca môže líšiť. Sumu 3,32 Eur, ktorá je ako minimálna stanovená, pri ktorej sa penále nepredpíše, je potrebné pokladať za sumu súčtu jednotlivých mesiacov celého kontrolovaného obdobia. Keďže táto suma v prejednávacom prípade presiahla zákonom stanovené minimum 3,32 Eur, keď celková suma predpísaného penále činí sumu 129,57 Eur, tak žalovaná, ako aj Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava pri výklade § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. nepochybili. Uvedený názor súdu korešponduje s už ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrenou v rozsudkoch sp. zn. 1Sžso/84/2014 zo dňa 31.05.2016 a sp. zn. 7Sžso/7/2016 zo dňa 26.10.2017.

8. K námietke žalobcu vo vzťahu k nesprávnemu procesnému postupu správnych orgánov v súvislosti s obstarávaním podkladov pre ich rozhodnutia, keď mal za to, že prehľad platieb, ktorý tvorí neoddeliteľnú prílohu prvostupňového rozhodnutia nie je dostatočným podkladom pre rozhodnutie, je zmätočný, chýbajú v ňom podstatné údaje, a to predovšetkým údaje o dátume začatia kontroly alebo dátume vyhotovenia protokolu o vykonaní kontroly, a teda postup správnych orgánov pri získavaní podkladov pre rozhodnutie žalobca považoval za rozporný s § 242 a nasl. zákona č. 461/2003 Z. z., krajský súd, súhlasiac s argumentáciou žalovanej uviedol, že § 242 a nasl. zákona č. 461/2003 Z. z. týkajúce sa tzv. vonkajšej kontroly sa nepoužijú na bežnú kontrolu plnenia odvodovej povinnosti povinným subjektom. Krajský súd poukázal na to, že žalovaná údaje o platbách poisťného vedie vo svojom informačnom systéme, z ktorého má pri posudzovaní plnenia povinnosti povinného subjektu platiť poisťné riadne a včas, k dispozícii všetky relevantné údaje, a to najmä o povinnom subjekte, jednotlivých mesiacoch, výške poisťného, lehote splatnosti, dlžnej sumy poisťného a o prijatých platbách zo strany povinného subjektu. Krajský súd konštatoval, že tieto údaje sú dostatočné na to, aby žalovaná vedela posúdiť, či si povinný subjekt splnil svoju odvodovú povinnosť riadne a včas. To znamená, že prehľad platieb poisťného, ako tzv. výpis z informačného systému Sociálnej poisťovne, je za účelom splnenia povinnosti podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., (povinnosť žalovanej predpísať penále za splnenia tam uvedených podmienok) dostatočným podkladom pre rozhodnutie správneho orgánu. Keďže sa v takom prípade nejedná o tzv. vonkajšiu kontrolu, neuplatňujú sa ustanovenia zákona o právach a povinnostiach kontrolovaného subjektu a zamestnancov kontroly, vrátane ustanovení o protokole o výsledku takejto kontroly.

9. Podľa názoru krajského súdu žalovaná sa v napadnutom rozhodnutí dostatočne zaoberala námietkami žalobcu vyjadrenými v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu, odôvodnenie napadnutého rozhodnutia spĺňa všetky atribúty zákonnosti, je dostatočné a presvedčivé. Žalovaná v napadnutom rozhodnutí dostatočne odôvodnila, prečo považovala námietky žalobcu za irelevantné, a to s poukazom na nesprávny právny názor žalobcu.

10. Za nerelevantnú považoval krajský súd aj námietku žalobcu ohľadom jeho nedostatočnej identifikácie v napadnutom rozhodnutí, keď žalobca v tejto súvislosti v žalobe neuviedol žiadnu ďalšiu argumentáciu, prečo považoval svoje označenie v napadnutom rozhodnutí za nedostatočné, pričom sa sám v žalobe identifikoval rovnakým spôsobom. Krajský súd uviedol, že v napadnutom rozhodnutí, na rozdiel od identifikácie žalobcu v žalobe je navyše uvedená aj korešpondenčná adresa, na ktorej žalobca prevzal prvostupňové rozhodnutie, a ktorá podľa aktuálneho výpisu zo Živnostenského registra predstavuje jeho miesto podnikania.

11. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 168 v spojení s § 175 ods. 1 SSP. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal, keďže si ich náhradu, hoci bol v konaní úspešný, nežiadal a súčasne krajský súd nepovažoval priznanie náhrady trov konania žalovanému voči žalobcovi za spravodlivé.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu

12. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. Namietal nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom v zmysle § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Žalobca navrhoval, aby Najvyšší súd SR rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovanej v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava zruší a vec vráti žalovanej na ďalšie konanie. Súčasne žiadal priznať voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

13.1. V dôvodoch kasačnej sťažnosti žalobca vytýkal krajskému súdu, že sa uspokojil s údajne gramatickým výkladom § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., pričom sa nezaoberal jeho argumentami, ktorými poukázal na skutočnosť, že zákonodarca v súlade s § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. upravil kontrolu poistného realizovanú každý kalendárny mesiac zvlášť, a preto má byť odsek 2 tohto ustanovenia vykladaný tak, že má ísť o sumu vzťahujúcu sa na jeden mesiac alebo na obdobie kontroly, kedy táto kontrola je vykonávaná v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. v piatej časti Kontrolná činnosť Sociálnej poisťovne. Žalobca tvrdil, že nespornou skutočnosťou je, že žalovaná nevykonala takýto druh kontroly, t.j. vonkajšiu kontrolu, keď sama uviedla, že sa nejednalo o takýto druh kontroly. Žalovaná teda mala postupovať v súlade s § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a vyrubiť penále jednomesačne, keďže sa príspevok realizuje za každý kalendárny mesiac zvlášť. Poukázal na to, že žalovaná vo svojom vyjadrení potvrdzuje právny názor žalobcu v tvrdení, že kalendárny mesiac a obdobie, za ktoré sa vypočítava a predpisuje penále sú totožné. Počet kontrolovaných mesiacov uvedených vo vydanom rozhodnutí žalovanou a dátum vydania rozhodnutia nemajú žiadny vplyv na výšku penále vypočítaného a predpísaného za kontrolovaný kalendárny mesiac, resp. obdobie.

13.2. Žalobca dôvodil, že na základe vyjadrenia žalovanej je nespochybniteľné, že rozhodnutie je dokument, ktorý predstavuje súčet vypočítaných penále za ľubovoľný počet kalendárnych mesiacov, resp. období, ktorý si stanoví žalovaná. Žalovaná porušuje § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. tým, že vyrubuje penále za jednotlivé kalendárne mesiace, resp. obdobia v rozpore s § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. Žalovaná v rozpore so svojím tvrdením poukazuje v rozhodnutí na jedno kontrolované obdobie od januára 2013 do júna 2015, zároveň poukazuje na sporné obdobia v rozhodnutí, čím sama potvrdzuje svojvôľu a účelovosť vo svojom výklade § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. - kontrolovaného obdobia. Teda obdobie uvedené v rozhodnutí nie je kontrolované obdobie, ale súčet vypočítaných penále jednotlivých kalendárnych mesiacov, resp. období, v zmysle čoho je vydané rozhodnutie súčet vypočítaných penále bez vykonania kontroly a v rozpore so zákon č. 461/2003 Z. z. Žalobca vytýkal krajskému súdu, že týmto výkladom, na ktorý poukazoval žalobca, sa vôbec nezaoberal.

13.3. Ďalej žalobca uviedol, že pokiaľ krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na ustálenú judikatúru súdov SR, a to na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/84/2014 z 31.05.2016 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžso/7/2016 z 26.10.2017, v daných rozhodnutiach ide však o výklad a aplikáciu § 239b ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a predmetné konania vychádzajú z odlišných skutkových okolností, a preto nemožno teda hovoriť o ustálenej judikatúre súdov SR, pričom ani jedno nevykladá § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. v takých skutkových okolnostiach, aké sú v danom prípade u žalobcu.

13.4. Žalobca poukázal na to, že v prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad teologický pred doslovným gramatickým výkladom, pričom v danom prípade nie je možné nahliadnuť na predmetné ustanovenie gramatickým výkladom, keďže nebola vykonaná riadna kontrola v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z.

13.5. K argumentácii krajského súdu, že zákon neukladá žalovanej kontrolovať plnenia poistencov na mesačnej báze, žalobca uviedol, že orgán štátnej správy vykonáva všetky úkony v medziach zákona, rovnako tak zákon žalovanej neukladá právo predpisovať penále rozhodnutím bez vykonania kontroly len na základe dokumentu vytvoreného jeho informačným systémom a tieto aplikovať ako podklad na vydanie predmetného rozhodnutia. Žalobca ďalej tvrdil, že zákon exaktne a priamo ukladá žalovanej vypočítavať a predpísať penále za obdobie kalendárneho mesiaca a zároveň presne stanovuje a ohraničuje

dĺžku obdobia, za ktoré sa penále vypočítajú a predpíšu § 142, § 143, § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. Kontrolované obdobie na vypočítanie a predpísanie penále je dané zákonom a nevyvrátiteľne nemôže byť odlišné od kalendárneho mesiaca, iba v prípade porušenia zákona č. 461/2003 Z. z. Dôkazom je príloha k napádanému rozhodnutiu žalovanej.

13.6. Žalobca zdôraznil, že pre merito sporu nie je rozhodujúce, ako často vykonáva žalovaná kontroly, ale skutočnosť, že si svojvoľne sčítava jednotlivé mesiace ako podklad pri vydaní rozhodnutí o uložení pokuty, v rozpore s § 240 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z., nevykonáva kontrolu plnenia predpísaných úhrad poisťovnícom. Rozhodnutie bolo vydané bez vykonania kontroly len na základe dokumentu, t.j. príloha rozhodnutia, vytvoreného informačným systémom žalovanej.

13.7. Žalobca ďalej výtýkal krajskému súdu, že sa nevyjadril k rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1S/42/2013 z 28.01.2014, na ktoré poukazoval vo svojej argumentácii. Namietal, že krajský súd v napadnutom rozsudku neuviedol závery, na základe akých skutočností dospel k záverom pre zamietnutie žaloby, keď v rozsudku nevyvracia argumenty žalobcu, ale len jednoducho podporuje tvrdenia žalovanej.

13.8. Žalobca záverom poukázal na absenciu právnej istoty kontrolovaných subjektov v prípade, ak žalovaná jednoznačne a striktné nekoná v medziach zákona ako verejný subjekt, ale „vykladá si“ ustanovenia zákona.

III.

Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti žalobcu

14. Žalovaná ku kasačnej sťažnosti podala vyjadrenie. Nesúhlasila s dôvodmi žalobcu uvedenými v jeho kasačnej sťažnosti. Žalovaná navrhovala, aby Najvyšší súd SR kasačnú sťažnosť žalobcu proti rozsudku krajského súdu ako nedôvodnú zamietol.

15.1. V dôvodoch vyjadrenia žalovaná uviedla, že žalobca neuviedol také námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie jej rozhodnutia. Zotrvávala na právnom názore, že penále za sporné obdobie bolo žalobcovi predpísané v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z., ktorý v § 240 ukladá žalovanej povinnosť, nie možnosť predpísať odvádzateľovi poisťovní penále za neodvedenie poisťovní včas, t.j. v lehote splatnosti poisťovní, v správnej sume, resp. za neodvedenie poisťovní vôbec, pričom presne vymedzuje kedy a komu je Sociálna poisťovňa povinná penále predpísať, spôsob výpočtu penále a výšku penále, resp. percentuálnu sadzbu, pričom z ods. 2 tohto ustanovenia vyplýva, že predpísané penále nemôže presiahnuť dlžnú sumu poisťovní. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca poisťovní za obdobie január 2013, február 2013, marec 2013, apríl 2013, máj 2013, október 2013, november 2013, január 2014, február 2014, marec 2014, júl 2014, august 2014, september 2014, január 2015, apríl 2015, máj 2015, jún 2015 preukázateľne nezaplátil v zákonnej lehote, bola pobočka Sociálnej poisťovne povinná mu penále predpísať.

15.2. Žalovaná sa stotožnila s právnym názorom krajského súdu, že pojem kalendárny mesiac pre účely predpísania penále a pojem kontrolované obdobie nie sú totožnými pojmami, keď pojem kontrolované obdobie je potrebné vykladať ako celé obdobie podrobené kontrole žalovanou a nie každý jednotlivý mesiac tohto obdobia samostatne, a sumu 3,32 Eur, t.j. minimálne stanovená suma, pri ktorej sa penále nepredpíše, ako sumu súčtu jednotlivých mesiacov celého kontrolovaného obdobia. Uviedla, že z dikcie § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. nevyplýva, za aké obdobie má žalovaná penále predpísať, keď definuje len kontrolované obdobie, pričom zákon nedefinuje, že kontrolovaným obdobím je jeden kalendárny mesiac. Podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. účinného do 31.12.2017 Sociálna poisťovňa predpíše poisťovní fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzat poisťovní, ak táto osoba neodviedla poisťovní vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume. Ak suma dlžného poisťovní v úhrne je nižšia ako 3,32 eur, Sociálna poisťovňa dlžnú sumu nepredpíše. Tento pojem v úhrne možno analogicky použiť aj pri výklade § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., keď kontrolovaným obdobím je akékoľvek obdobie, za ktoré Sociálna poisťovňa vykonala na základe údajov uvedených v jej systéme

porovnanie správnosti a včasnosti odvodu poistného a za ktoré predpísala žalobcovi penále. Žalovaná poukázala na to, že s jej právnym názorom pri aplikácii § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. sa stotožnil aj Krajský súd v Žiline v rozsudku sp. zn. 20S/100/2012 z 12.03.2013, Krajský súd v Nitre sp. zn. 15S/14/2014 z 25.11.2014, ako aj Najvyšší súd SR v rozsudkoch sp. zn. 7Sžso/7/2016 z 26.10.2017 a 1Sžso/84/2014 z 31.05.2016. Ďalej žalovaná poukazom na to, že kontrolovaným obdobím, za ktoré Sociálna poisťovňa predpísala žalobcovi penále napadnutým rozhodnutím, je obdobie január 2013, február 2013, marec 2013, apríl 2013, máj 2013, október 2013, november 2013, január 2014, február 2014, marec 2014, júl 2014, august 2014, september 2014, január 2015, apríl 2015, máj 2015, jún 2015, uviedla, že penále bolo predpísané len za tie mesiace, za ktoré žalobca neodviedol poistné v zákonnej lehote, čo vyplýva aj z prílohy prvostupňového rozhodnutia, ktoré je jeho neoddeliteľnou súčasťou.

15.3. K námietke žalobcu, že Sociálna poisťovňa pri predpísaní penále vychádzala len z údajov uvedených v jej informačnom systéme, žalovaná uviedla, že vo väčšine nedávkových konaní je reálna dôkazná iniciatíva na strane jej organizačnej zložky, pretože táto má možnosť overiť si všetky údaje skutočného stavu veci z výkonu vlastnej činnosti, najmä vo svojich databázach a registroch poistencov. Žalovaná začatím nedávkového konania realizuje svoje práva vyplývajúce zo sociálno-poisťovacích právnych vzťahov, ktorým na druhej strane zodpovedajú povinnosti subjektov sociálneho poistenia. Týmto spôsobom sa v plnej miere realizuje zásada oficiality na strane príslušnej organizačnej zložky žalovanej. Podklady, ktorými Sociálna poisťovňa disponovala v čase vydania rozhodnutia vo veci predpísania penále, boli postačujúce na rozhodnutie vo veci, (Sociálna poisťovňa mala vedomosť o výške dlžných súm poistného, ktoré žalobca uhradil po lehote splatnosti poistného, o dátumoch splatnosti poistného a rovnako tak aj o dátumoch úhrad týchto dlžných súm poistného). Žalovaná tiež poukázala na to, že žalobca tieto údaje, z ktorých Sociálna poisťovňa vychádzala pri predpísaní penále a ktoré sú uvedené v prílohe prvostupňového rozhodnutia žiadnym spôsobom nerozporuje, keď všetky jeho námietky sa týkajú len pojmu „kontrolované obdobie“.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g) v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 1 a 2 SSP), v rozsahu dôvodov uvedených v kasačnej sťažnosti žalobcu, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

17. Predmetom konania kasačného súdu v preskúmvanej veci bol rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. júna 2018 č. k. 6S/91/2016-41, ktorým krajský súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej č. 26144-2/2016-BA zo dňa 11.02.2016 a rozhodnutia vydaného v prvom stupni Sociálnou poisťovňou, pobočka Bratislava č. 700-0250538015-GC04/15 zo dňa 15.10.2015.

18. Kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci konania o kasačnej sťažnosti skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovanej, ako aj konanie mu prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či krajský súd správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej. V procese posudzovania zákonnosti rozsudku krajského súdu, napadnutého kasačnou sťažnosťou žalobcu, kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu, na ktoré poukázal už krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov ich najvyšší súd už neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

19. Kasačný súd z predloženého spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovanej zistil, že predmetom konania súdneho prieskumu v danej veci bolo rozhodnutie žalovanej č. 26144-2/2016-BA zo dňa 11.02.2016, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila

prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava č. 700-0250538015-GC04/15 zo dňa 15.10.2015. Uvedeným rozhodnutím Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava podľa § 178 ods. 1 písm. a) deviaty bod zákona č. 461/2003 Z. z. žalobcovi predpísala penále v sume 129,57 Eur vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity („poistné“) vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet žalovanej v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti, za obdobie január 2013, február 2013, marec 2013, apríl 2013, máj 2013, október 2013, november 2013, január 2014, február 2014, marec 2014, júl 2014, august 2014, september 2014, január 2015, apríl 2015, máj 2015, jún 2015.

20. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že v správnom súdnictve správny súd poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

21. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ktorými žalobca namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

22. Správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverenú právomoc a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších čít právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi.

23. Kasačný súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v zásade náležite postupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu napadnutého žalobou vykonal v súlade s platnou právnou úpravou zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v

znení neskorších predpisov. Najvyšší súd po vykonaní súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovanej v spojení s prvostupňovým správny rozhodnutím pri aplikácii zákonnej úpravy uvedeného právneho predpisu postupom podľa Správneho súdneho poriadku dospel k zhodnému záveru ako krajský súd o nedôvodnosti žaloby.

VI.

Právne posúdenie veci kasačným súdom

24. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

25. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

26. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

27. Z uvedených článkov ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonitosti rozhodnutia orgánu verejnej správy ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujúce svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie (čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky).

28. V danej súvislosti kasačný súd dáva tiež do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/07, v ktorom ústavný súd konštatuje: „Ústavný súd SR už v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštatoval, že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne treba vychádzať najprv z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútno. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvoľe (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona“. Uvedenú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky je potrebné aplikovať aj vo vzťahu k rozhodovacej činnosti orgánov verejnej správy.

29. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd v kasačnom konaní pri prieskume zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu zameral svoju pozornosť zásadnej námietke sťažovateľa - žalobcu, ktorou namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP. Nesprávne posúdenie veci sťažovateľ videl najmä v tom, že správny súd v danom prípade nesprávne aplikoval ust. § 240 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení. Z uvedených dôvodov kasačný súd zameral svoju pozornosť spornej otázke nastolenej žalobcom tak v žalobe, ako aj v kasačnej sťažnosti.

30. Zákon o sociálnom poistení č. 461/2003 Z. z. v znení k 30.6.2017 vymedzuje sociálne poistenie, upravuje rozsah sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizáciu sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním sociálneho poistenia a konanie vo veciach sociálneho poistenia (§ 1 ods. 1).

31. Podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a v kalendárnom roku rozhodujúcim na vznik alebo na trvanie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činné osoby dosahovala príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3, okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím.

32. Podľa § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. povinne nemocensky poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5.

33. Podľa § 15 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. povinne dôchodkovo poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená.

34. Podľa § 21 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činné osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3 bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5 a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3 nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, ak tento zákon neustanovuje inak.

35. Fyzická osoba a právnická osoba, ktoré sú povinné platiť poistné, sú povinné poistné odvádzať, ak zákon o sociálnom poistení neustanovuje inak (§ 141 ods. 1). Poistné sa platí na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu, ak zákon o sociálnom poistení neustanovuje inak (§ 142 ods. 1 veta prvá). Poistné je splatné do ôsmeho dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa platí poistné (§ 143 ods. 1 veta prvá).

36. Podľa § 240 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. účinného do 31.03.2017 fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie,1) ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie1) za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie1) do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

37 Podľa § 240 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. účinného do 31.12.2017 predpísané penále podľa odseku 1 nemôže presiahnuť dlžnú sumu poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie1) za kontrolované obdobie. Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak penále za kontrolované obdobie nie je vyššie ako 3,32 eura.

38. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy zákonodarca v zákone o sociálnom poistení ukladá fyzickým osobám a právnickým osobám povinnosť odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie. Pokiaľ fyzická osoba alebo právnická osoba ako osoba povinná odvádzať sociálne poistenie, si svoju povinnosť riadne a včas v zákone stanovenej lehote svoju odvodovú povinnosť nesplní, Sociálna poisťovňa predpíše poistné osobe povinnej odvádzať poistné, ak táto osoba neodviedla poistné vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume (144 ods. 1 veta prvá zákona o sociálnom poistení). Zákonodarca v právnej norme ustanovenej v § 240 ods. 1 uvedeného zákona stanoví povinnosť Sociálnej poisťovni predpísať osobe povinnej odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktorá neodviedla poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedla v nižšej sume, penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ako sankciu za nesplnenie si svojej povinnosti odvieť sociálne poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie riadne a včas v zákone stanovenej lehote. Právnu úpravu ustanovenú v právnej norme § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení je potrebné vykladať v kontexte s právnou úpravou ustanovenou v § 144 ods. 1 veta druhá zákona o sociálnom poistení, v zmysle ktorej Sociálna poisťovňa dlžnú sumu nepredpíše, ak suma dlžného poistného v úhrne je nižšia ako 3,32 eura. Vychádzajúc z účelu zákona o sociálnom poistení pri aplikácii právnej úpravy vo vzťahu k povinnosti fyzických a právnických osôb odvádzať sociálne poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, na základe jej logického a gramatického výkladu, povinnosťou fyzickej a právnickej osoby je odvádzať sociálne poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie riadne a včas na účet Sociálnej poisťovni a povinnosťou Sociálnej poisťovni je dohliadať, či osoby povinné odvádzať sociálne poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, si riadne a včas splnili voči Sociálnej poisťovni svoje odvodové povinnosti, pričom zákonodarca súčasne Sociálnej poisťovni ukladá povinnosť nielen predpísať dlžné poistné, ale súčasne následne penále ako sankciu za nesplnenie povinnosti. Pri dlžnom poistnom zákonodarca ustanovuje sumu dlžného poistného (3,32 eur), do výšky ktorej dlžné poistné nie je možné predpísať, pričom v právnej norme striktné stanoví, že dlžnú sumu Sociálna poisťovňa nepredpíše, ak suma dlžného poistného je nižšia ako 3,32 eur v úhrne. Vzhľadom k tomu pokiaľ zákonodarca v právnej norme § 240 ods. 2 citovaného zákona stanoví, že Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak penále za kontrolované obdobie nie je vyššie ako 3,32 eura, v kontexte vyššie uvedeného, nie je možné prisvedčiť názoru žalobcu, že povinnosťou Sociálnej poisťovni bolo predpísať penále za jednotlivé mesiace kontrolovaného obdobia, keďže z citovanej právnej úpravy ust. § 240 ods.2 zákona o sociálnom poistení takáto povinnosť Sociálnej poisťovni nevyplyva. Zákonodarca v citovanej právnej úprave ukladá Sociálnej poisťovni povinnosť predpísať povinnej osobe penále ako sankciu za to, že si v kontrolovanom období nesplnila svoju odvodovú povinnosť, avšak pokiaľ výška dlžného poistného za kontrolované obdobie je nižšia ako 3,32 eur, zákonodarca stanoví, že Sociálna poisťovňa takúto povinnosť nemá. Z uvedených dôvodov ak zákonodarca v priamo v právnej norme viaže povinnosť Sociálnej poisťovni k pojmu „kontrolované obdobie“, Sociálna poisťovňa v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy je pri aplikácii ust. 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení viazaná znením zákona, ktorého právna úprava je jednoznačná.

39. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu žalovanej a citovanej právnej úpravy kasačný súd ustálil, že v prejednávanej veci je nepochybné, že žalobca ako samostatne zárobkovo činná osoba neodviedol riadne a včas poistné za kontrolované obdobie január 2013, február 2013, marec 2013, apríl 2013, máj 2013, október 2013, november 2013, január 2014, február 2014, marec 2014, júl 2014, august 2014, september 2014, január 2015, apríl 2015, máj 2015, jún 2015, z ktorých dôvodov žalovaná v oboch stupňoch žalobcovi predpísala penále len za tie mesiace, za ktoré žalobca neodviedol poistné riadne a včas, čo vyplýva aj z prílohy prvostupňového rozhodnutia, ktoré je jeho neoddeliteľnou súčasťou.

40. Z dôvodov uvedených vyššie kasačný súd vyhodnotil námietku žalobcu, ktorou v kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP, keď sa uspokojil s údajne gramatickým výkladom § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., pričom sa nezaoberal

jeho argumentami uvedenými v žalobe, ako nedôvodnú.

41. Kasačný súd v danej súvislosti dodáva, že vzhľadom na omeškanie s platením dlžných súm poisťného žalobca mohol a mal predpokladať, že v takom prípade porušenie tejto jeho povinnosti bude sankcionované. Obdobne ako v prípade omeškania s plnením občiansko-právnych či obchodno-právnych peňažných záväzkov nastupuje aj podľa zákona o sociálnom poistení kompenzačný mechanizmus, či už v podobe úroku v prípade povolenia splátok (§ 146 ods. 1 a 2) alebo v podobe penále (§ 240 ods. 1). Žalobca preto nemohol legitímne očakávať, že jeho omeškanie s plnením zameškaného poisťného penalizované nebude. Nie je možné očakávať (nie je po žiadnej stránke legitímnym očakávaním), že porušenie právnej povinnosti zo strany fyzickej osoby - jednotlivca bude „naprávané“ porušením zákona zo strany správneho orgánu. Opačný postup by viedol k derogovaniu zákonného ustanovenia jeho porušovaním, čo je v priamom rozpore s koncepciou právneho štátu (tak formálneho, ako aj materiálneho).

42. Kasačný súd zhodne s názorom krajského súdu vyhodnotil námietku žalobcu, ktorou namietal, že nemožno sčítavať penále za jednotlivé mesiace, keď má ísť o sumu vzťahujúcu sa na jeden mesiac alebo na obdobie kontroly, kedy táto kontrola je vykonávaná v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z., pričom žalovaná vonkajšiu kontrolu nevykonala. Uvedenou námietkou sa náležite a vyčerpávajúco vypořiadal krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku (odsek 35). Kasačný súd sa s argumentáciou krajského súdu stotožňuje a súčasne na ňu poukazuje. K uvedenému dodáva, že žalobca v žalobe ani neuviedol za akým účelom, resp. na objasnenie akých skutočností mala byť vykonaná vonkajšia kontrola, keď zároveň žalobca ani nenamietal údaje vo vzťahu k (ne)zaplatenému poisťnému, z ktorých Sociálna poisťovňa vychádzala pri predpísaní penále a ktoré sú uvedené v prílohe prvostupňového rozhodnutia. Kasačný súd zastáva tiež názor, že krajský súd nepochybil, ak v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/84/2014 z 31.05.2016 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžso/7/2016 z 26.10.2017, z odôvodnenia ktorých vyplýva, že najvyšší súd sa v uvedených rozhodnutiach zaoberal výkladom § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, keď konštatoval, že zákonodarca v § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. nepoužil časový termín „príslušný kalendárny mesiac“ v tom duchu, ako poukazuje žalobca, ale uvedené ustanovenia používa časový pojem „kontrolované obdobie“, ktoré sa od obdobia kalendárneho mesiaca môže líšiť, keď sa týmto kontrolovaným obdobím rozumie celé obdobie a nie jednotlivé mesiace, pričom v danom prípade išlo o kontrolované obdobie mesiacov január 2013 až jún 2015.

43. Podľa § 195 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

44. Podľa § 195 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania. dôkazy, čestné vyhlásenia ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

45. Podľa § 195 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z. organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní veci objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech alebo v neprospech účastníka konania.

46. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy vyplýva jednoznačný záver, že povinnosťou organizačnej zložky Sociálnej poisťovni bolo pred vydaním rozhodnutia o vyrubení penálov žalobcovi zistiť skutkový stav, preukazujúci, že žalobca si v kontrolovanom období nesplnil svoju odvodovú povinnosť uloženú mu zákonom o sociálnom poistení riadne a včas v zákonom stanovenej lehote, ktorú povinnosť si Sociálna poisťovňa pobočka Bratislava v posudzovanom prípade splnila.

47. Kasačný súd považoval za nedôvodnú aj ďalšiu námietku žalobcu, ktorou v kasačnej sťažnosti namietal, že rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/84/2014 z 31.05.2016 a sp. zn. 7Sžso/7/2016 z 26.10.2017 nemožno aplikovať, nakoľko v daných rozhodnutiach ide o výklad a

aplikáciu § 239bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z., predmetné konania vychádzajú z odlišných skutkových okolností, pričom ani jedno nevykladá § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. v takých skutkových okolnostiach, aké sú v danom prípade u žalobcu. K uvedenému kasačný súd konštatuje, že hoci sa obe rozhodnutia najvyššieho súdu zaoberajú predovšetkým ustanovením § 239bl ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., v oboch uvedených rozhodnutiach sa najvyšší súd zaoberá i problematikou výkladu § 240 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., a to aj výkladom pojmu „kontrolované obdobie“. V zmysle uvedeného kasačný súd rovnako ako krajský súd na tieto rozhodnutia poukazuje, a aj preto sa nestotožnil s argumentáciou žalobcu, hoci ten na podporu nej priložil aj rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1S/42/2013 z 28.01.2014, z ktorého vyplýva, že ak v kontrolovanom období penále za príslušný kalendárny mesiac nepresiahne uvedenú minimálnu sumu, potom žalovaná nesmie ho predpísať.

48. Kasačný súd z dôvodov uvedených vyššie vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti žalobcu vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu za nedôvodné. Kasačný súd nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku.

49. Kasačný súd na záver dopĺňa, že z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR aj Ústavného súdu SR vyplýva, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného teda tak prvostupňového, ako aj odvolacieho, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces.

50. V posudzovanej veci odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. júna 2018 č. k. 6S/91/2016-41 spĺňa zákonné podmienky stanovené v Správnom súdnom poriadku, je jasné a zrozumiteľné a dáva odpoveď na základné otázky žalobcom nastolené v žalobe, z ktorých dôvodov kasačný súd nepovažoval za dôvodnú námietku žalobcu uvedenú v kasačnej sťažnosti, že krajský súd sa nevysporiadal so všetkými jeho námietkami a argumentami uvedenými v žalobe, čo by malo za následok nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

51. Z dôvodov vyššie uvedených Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval námietky žalobcu vznesené v kasačnej sťažnosti proti rozhodnutiu krajského súdu za nedôvodné, ktoré nemohli mať za následok úspešnosť jeho návrhu. Kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu - sťažovateľa proti rozsudku správneho súdu podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

52. O nároku účastníkov konania na náhradu trov kasačného konania kasačný súd rozhodol podľa právnej úpravy ustanovenej v § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 a s § 168 SSP. Žalobcovi nepriznal proti žalovanej právo na náhradu trov tohto konania, pre jeho neúspech v konaní a žalovanej z dôvodu, že nezistil splnenie podmienok v zmysle § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP.

53. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok